Manuale Beck

Stelian Scăunaş

Uniunea Europeană

Construcție · Instituții · Drept

Editura All Beck

I 37229d

Uniunea Europeană

Construcție • Instituții • Drept

Stelian Scăunaș

238644
UNIVERSITATEA
BIBLIOTECA 1

C-238644W

Editura All Beck București 2005

Cuprins

Capitolul I. Aspecte istorice ale civilizației europene ca premise ale ideii de unitate europeană 1
§1. Introducere 1
§2. Comunitate și divizare în istoria Europei 4
§3. Proiecte pentru ideea de unitate europeană 10

Capitolul II. Organizațiile europene de cooperare clasică – premise ale Europei unite 18
§1. Introducere 18
§2. Organizațiile internaționale guvernamentale 20
§3. Organizații europene de cooperare clasică 23
3.1. Domeniul militar: U.E.O. și NATO 23
3.1.1. Uniunea Europei Occidentale (U.E.O.) 23
3.1.2. Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO) 25
3.2 . Domeniul economic: Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) 27
3.3. Domeniul politic: Consiliul Europei și Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa 29
3.3.1. Consiliul Europei (CE) 29
3.3.2. Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) 33

Capitolul III. Comunitățile Europene – organizații *sui generis* pentru construcția Europei unite 38
§1. Introducere 38
§2. Declarația lui Robert Schuman – 9 mai 1950 40
§3. Crearea organizațiilor comunitare europene 42
3.1. Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului (CECO) 42
3.2. Comunitatea Europeană de Apărare (CEA) – încercare eșuată de realizare a unei comunități politice europene 44

3.3. Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (CEEA sau EURATOM) și – Comunitatea Economică Europeană (CEE).....45
§4. Evoluția comunităților până la Actul Unic European 46

Capitolul IV. Uniunea Europeană.....50
§1. Introducere 50
§2. Procesul formării Uniunii Europene.....51
2.1. Actul Unic European 51
2.2. Tratatul de la Maastricht asupra Uniunii Europene.....53
2.3. Tratatul de la Amsterdam 55
2.4. Tratatul de la Nisa.....55
2.4.1. Componența și funcționarea instituțiilor.....56
2.4.2. Procedurile de decizie 58
2.4.3. Cooperarea consolidată 58
2.4.4. Apărarea consolidată.....59
§3. Uniunea Europeană – deziderat și realitate prezentă a construcției europene.....59
3.1. Pilonii Uniunii Europene 59
3.2. Simbolurile Uniunii Europene.....61
3.3. Proiectul de Tratat pentru Constituția Europei cu privire la definiția, obiectivele, competențele și viața democratică a Uniunii Europene 62

Capitolul V. Instituțiile Uniunii Europene 74
§1. Parlamentul European 76
1.1. Organizarea Parlamentului European 77
1.1.1. Grupurile politice 77
1.1.2. Organele Parlamentului European 79
1.1.3. Comisiile Parlamentului European.....81
1.1.4. Secretariatul general al Parlamentului European 82
1.1.5. Sediul Parlamentului European.....83
1.1.6. Puterile Parlamentului European.....83
1.1.7. Constituția europeană cu privire la Parlamentul European 86
§2. Consiliul european.....87
2.1. Oficializarea și instituționalizarea Consiliului european 88
2.2. Compunerea, funcționarea, rolul și atribuțiile Consiliului european.....89

2.3. Constituția europeană cu privire la Consiliul european.....91
§3. Consiliul Uniunii Europene (Consiliul de Miniștri).....92
3.1. Rolul și componența Consiliului Uniunii Europene.....92
3.2. Funcționarea și atribuțiile Consiliului Uniunii Europene.....93
3.2.1. Comitetul reprezentanților permanenți (COREPER), Președintele, Secretariatul general și organele auxiliare ale Consiliului.....93
3.2.2. Atribuțiile Consiliului Uniunii Europene.....95
3.3. Activitatea deliberativă a Consiliului Uniunii Europene.....97
3.3.1. Repartiția voturilor în Consiliu.....97
3.3.2. Reguli și metode de adoptare a deciziilor.....97
3.4. Constituția europeană cu privire la Consiliul Uniunii Europene (Consiliul de Miniștri).....99
§4. Comisia Europeană.....101
4.1. Desemnarea, compunerea și sediul Comisiei Europene.....101
4.2. Direcțiile generale și serviciile Comisiei Europene.....102
4.3. Atribuțiile și funcționarea Comisiei Europene.....104
4.4. Constituția Europei cu privire la Comisia Europeană.....106
4.4.1. Ministrul afacerilor externe al Uniunii Europene.....108
§5. Curtea de Justiție a Comunităților Europene.....109
5.1. Curtea de Justiție a Comunităților Europene: rol, componență și organizare.....110
5.2. Competențele Curții de Justiție a Comunităților Europene...111
5.2.1. Forme de recurs.....111
5.3. Proceduri în fața Curții de Justiție a Comunităților Europene.....113
5.3.1. Procedura în recursurile directe.....113
5.3.2. Procedura în recursurile prejudiciare.....114
5.3.3. Proceduri specifice.....114
5.3.4. Deciziile Curții de Justiție, limbile de procedură și asistența judiciară.....115
5.4. Tribunalul de Primă Instanță.....116
5.5. Constituția Europeană cu privire la Curtea de Justiție a Uniunii Europene.....117
§6. Curtea de Conturi Europeană.....119
6.1. Organizarea Curții de Conturi.....120
6.2. Constituția Europei cu privire la Curtea de Conturi Europeană..121
§7. Mediatorul european.....121
7.1. Funcțiile și organizarea instituției Mediatorului european.....122

1.3. Cariera funcționarilor Uniunii Europene 177
1.3.1. Recrutarea funcționarilor 177
1.3.2. Pozițiile în care se poate afla un funcționar 179
1.3.3. Încetarea definitivă a funcțiilor 180
1.3.4. Condițiile de muncă a funcționarului Uniunii Europene 182
§2. Codul european al bunei conduite administrative 184
2.1. Câmpul de aplicare a Codului 185
2.2. Principiile generale ale bunei conduite administrative 185

Capitolul IX. Extinderea Uniunii Europene 190
§1. Introducere 190
§2. Consiliul european și criteriile extinderii Uniunii Europene 191
2.1. Consiliul european de la Copenhaga și criteriile de aderare 191
2.2. Consiliul european de la Essen și strategia de preaderare 192
2.3. Consiliul european de la Madrid și adoptarea acquis-ului comunitar ca primă condiție a aderării 192
2.4. Consiliul european de la Amsterdam, din iunie 1997, și cele 5 criterii esențiale pentru aderare 193
2.5. Consiliul european de la Luxemburg, debutul negocierilor de aderare și Conferința europeană 194
2.6. Consiliul european de la Berlin, din martie 1999, instrumentele financiare de preaderare 195
2.7. Consiliul european de la Helsinki din decembrie 1999 și deschiderea negocierilor cu țările din al doilea val de aderare 195
2.8. Consiliul european de la Nisa din decembrie 2000 și instituțiile Uniunii Europene cu 27 de membri 195
2.9. Consiliul european de la Göteborg, Suedia, din iunie 2001 196
2.10. Consiliul european de la Laeken, Belgia, din decembrie 2001 196
2.11. Consiliul european de la Sevilia, din iunie 2002, și faza finală a negocierilor de aderare 196
2.12. Consiliul european de la Copenhaga și extinderea cu 10 state candidate la 1 mai 2004 197
2.13. Consiliul european de la Tesalonic (sau Salonic), proiectul de Tratat instituind o Constituție pentru Europa și extinderea Uniunii Europene cu 12 state candidate 197
2.14. Consiliul european de la Bruxelles (decembrie 2003) și ratificarea tratatelor de aderare 198

§3. Acordurile de asociere și mecanismul negocierilor de aderare la Uniunea Europeană 198
3.1. Acordurile de asociere la Uniunea Europeană 198
3.2. Negocierile de aderare 199
§4. Acquis-ul comunitar și procesul de armonizare legislativă 200
§5. Instrumentele financiare de preaderare: PHARE, ISPA și SAPARD 203
5.1. Programul PHARE 203
5.2. Programul ISPA 205
5.3. Proiectul SAPARD 206

Capitolul X. România în procesul de extindere a Uniunii Europene 208
§1. Acordul european de asociere a României la Comunitățile Europene și negocierile de aderare 208
1.1. Clauzele de salvgardare 215
§2. Cadrul instituțional de aderare a României la Uniunea Europeană 215
2.1. Instituții comune Uniunea Europeană – România 216
2.1.1. Consiliul de asociere 216
2.1.2. Comitetul de asociere 216
2.1.3. Comitetul parlamentar de asociere 216
2.2. Instituții naționale pentru pregătirea aderării României la Uniunea Europeană 217
2.2.1. Ministerul Integrării Europene 217
2.2.2. Comitetul Executiv pentru Integrare Europeană 219
2.2.3. Comitetul interministerial pentru Integrare Europeană 220
2.2.4. Delegația națională pentru negocierea aderării la Uniunea Europeană 221
2.2.5. Compartimentele de integrare europeană din ministere și alte instituții publice 221
2.2.6. Comitetului de transparență pentru urmărirea utilizării fondurilor comunitare 222
2.2.7. Misiunea permanentă a României pe lângă Uniunea Europeană 223
2.2.8. Institutul European din România 224

7.2. Proceduri 124
7.3. Constituția Europei despre Mediatorul european 125
§8. Controlorul european al protecției datelor 125
8.1. Statutul Controlorului european al protecției datelor 126

Capitolul VI. Cetățenia europeană și Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene 129
§1. Considerații introductive 129
§2. Constituția europeană și drepturile fundamentale 131
§3. Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene 132
3.1. Conținutul Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene 133
3.1.1. Demnitate 134
3.1.2. Libertăți 135
3.1.3. Egalitate 137
3.1.4. Solidaritate 139
3.1.5. Cetățenia 140
3.1.6. Justiție 142

Capitolul VII. Dreptul Uniunii Europene 144
§1. Considerații preliminare și lămuriri conceptuale 144
1.1. Dreptului internațional public și dreptul comunitar 146
1.1.1. Particularitățile dreptului comunitar în raport cu dreptul internațional public 148
1.2. Raportul drept comunitar – drept național 150
1.2.1. Aplicarea imediată, directă și prioritară a dreptului comunitar în ordinea juridică internă 152
§2. Izvoarele dreptului Uniunii Europene 153
2.1. Conținut și formă în dreptul comunitar 153
2.2. Noțiunea de izvor al dreptului comunitar 154
2.3. Identificarea izvoarelor dreptului comunitar 155
2.3.1. Identificarea actelor comunitare. Numărul CELEX 160
§3. Proiectul de Constituție pentru Europa cu privire la dreptul comunitar și izvoarele acestuia 162

Capitolul VIII. Funcționarul Uniunii Europene 167
§1. Statutul funcționarilor Uniunii Europene 168
1.1. Numirea funcționarilor și clasificarea posturilor 168
1.2. Drepturile și obligațiile funcționarilor 173